

Izdaja Zavod za gospodarsko propagando - Domžale, Ljubljanska 92 - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Milan Flerin - Izhaja vsakega 25. v mesecu - Ziro račun 600-20/602-6 - Cena 20 dinarjev - Tiska tiskarna »Itoneta Tomšiča« v Ljubljani

Občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

HUMANA AKCIJA ZA POMOČ BRATSKEMU MAKEDONSKEMU LJUDSTVU

Katastrofalni potres, ki je konec meseca julija prizadejal glavno mesto Socialistične republike Makedonije, je v vsej jugoslovanski javnosti napravil zelo globok vtis. Mnoge žrtve, velika materialna škoda in množica ljudi, ki je ostala brez prebivališč, je ponovno bolj kot kdajkoli prej zblížala jugoslovanske narode in pokazala, da v revoluciji skovano bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov še živi in da ga ne more porušiti nobena še tako nenadna in nepričakovana katastrofa.

Ze prve dni po potresu se je ta enotnost pokazala v polni luči, saj so vse naše republike sprejele številne makedonske ponesrečence, predvsem otroke in skušale tako v materialu in denarju pomagati prizadetim Skopljancem. Potres v Skopju pa je pokazal, da ima Jugoslavija tudi v svetu mnogo prijateljev, ki so bili pripravljeni pomagati v tej hudi naravni katastrofi in da je Jugoslavija dobila te prijatelje s svojo politiko sodelovanja in medsebojne pomoči v današnjem vihar-nem svetovnem vzdušju.

Tudi občani domžalske občine smo z razumevanjem priskočili na pomoč ponesrečenemu Skopju, saj je vsakdo izmed nas po svojih močeh skušal pomagati, da bi se stvari v Skopju čimprej normalizirale. Milijardna škoda, ki jo je prizadejal potres, je stvar vseh Jugoslovanov, zato v tej humani akciji sodelujemo vsi. Naša skrb je, kako si bo 200 tisoč Skopjancev uredilo stanovanja, da ne bodo v prihajajoči zimi ostali pod šotori, izpostavljeni vsem vremenskim neprilikom in mrazu.

Ko je Zvezni izvršni svet razpisal ljudsko posojilo za pomoč porušenemu Skopju, je tudi v naši občini ta akcija naletela na polno razumevanje. Teden dni pred zaključkom vpisa posojila statistični podatki kažejo, da so naši občani po svojih močeh prispevali velika denarna sredstva in da so naši delovni kolektivi pravilno razumeli vpis posojila za porušeno Skopje. Občani domžalske komune so dosedaj vpisali že preko 102 milijona dinarjev posojila, kar pomeni za vse nas veliko moralno oddolžitvev. Tako je bilo do 11. oktobra že vpisanih 102,637.000 dinarjev in sicer: 6760 delavcev in usluž-bencev je vpisalo 60,155.000 dinarjev, 79

kmetijskih proizvajalcev je vpisalo 221.000 dinarjev, 538 ljudi izven gospodarstva 3,581.000 dinarjev, 38 gospodarskih organizacij pa je iz svojih skladov vpisalo 38,680.000 din. Če naredimo kratek pregled posameznih delovnih organizacij ki so vpisale večje zneske, dobimo naslednjo sliko:

Gospodarska organizacija	Iz osebnega dohodka	Iz skladov
Mlinostroj	1,279.000	1,500.000
Melodija	1,778.000	1,000.000
Papirnica	6,347.000	10,000.000
Induplati	7,847.000	3,500.000
Trak	1,254.000	1,000.000
Vata	4,548.000	3,000.000
Universale	3,109.000	1,000.000
Toko	7,902.000	2,000.000
Napredek	1,145.000	500.000
Termit	1,468.000	2,750.000
LIP	3,048.000	500.000
ZKI	4,400.000	7,000.000
Občinska skupščina	1,705.000	—
STUŠ	1,485.000	500.000
Gradbeno podjetje	1,018.000	200.000

Če gornja tabela prikazuje samo večje gospodarske organizacije, pa dosedanje povprečje vpisa posojila v občini kaže, da je vsak zaposleni občan vpisal 9600 dinarjev posojila kar pomeni, da so naši ljudje pravilno razumeli moralno obvezo do porušenega Skopja. Akcija za vpis posojila po krajevnih organizacijah Socialistične zveze pa je še v polnem teku, vendar dosedanjí rezultati kažejo, da bo tudi na terenu ta akcija dobro uspela. Posebno obrtniki so v tej akciji pokazali veliko razumevanja, saj so nekateri vpisali znatna sredstva. Med njimi se je najbolj izkazala lastnica avtoličarske delavnice v Domžalah, Fani Kokalj, ki je vpisala 200.000 dinarjev. Pa tudi mnogi ostali obrtniki so vpisali velike zneske, individualni kmetijski proizvajalci pa ravno v teh dneh vpišujejo posojila na področju občine. Celotna akcija ugodno poteka in bo do določenega roka tudi v celoti izvršena.

Če pa izračunamo višino posojila na podlagi zaposlenih, dobimo da so največ vplačali delavci in uslužbenci v gospodarski organizaciji Mlinostroj,

Clani kolektiva »Mlinostroj«, tovarne mlinskih strojev Študa pri Domžalah, čakajo v vrsti na vpis posojila za obnovo in izgradnjo porušenega Skopja.

Pomoč Skopju

Katastrofalni potres, ki je prizadel mesto Skopje, je sprožil niz akcij za pomoč prizadetemu ljudstvu, katero je poleg človeških žrtev utrpelo tudi ogromno materialno škodo.

Ena mnogih občin, katere so se takoj vključilo v akcijo, je bila tudi domžalska, ki je po vseh svojih močeh prispevala denarna kakor tudi materialna sredstva, poleg tega pa nudila tudi začasno bivališče 21 materam in 59 otrokom.

Takoj prvi dan po potresu je bil pri občinski skupščini formiran štab za pomoč, ki se je ravnal po navodilih okrajnega in republiškega štaba, veliko pa je organiziral samoiniciativno. Polno razumevanje pa so imele tudi naše gospodarske organizacije in vsak posamezni občan. Finančna sredstva, ki so bila zbrana na teritoriju občine so znašala skupno 11,726.515 din in sicer če pogledamo po panogah dejavnosti:

	Iz lastnih sredstev	Iz prispevkov posameznikov
1. industrija	4.598.200	2.852.300
2. kmetijstvo in gozdarstvo		150.000
3. gradbeništvo	100.000	
4. trgovina in gostinstvo		295.906
5. obrt		338.770
6. stanovanjsko-kom. dejavnost		99.900
7. zdravstvo	100.000	
8. kultura in ostala dejavnost	400.000	226.800
9. družbene organizacije		1.464.400
10. državni organi	1.000.000	

Poleg gotovine pa so nekatere gospodarske organizacije prispevale tudi v hrani in materialu, tako npr. tovarna Sončnica 2 toni olja v vrednosti 550.000 din, Kmetijska zadruga Lukovica 1 vagon gradbenega lesa v vrednosti 580.000 din,

ZKI Domžale 2 milijona v materialu, tovarna Univerzale 200.000 din v materialu, tovarna Vata 208.000 din v materialu itd.

Solidarnost posameznikov se vidi tudi v tem, da se je čez 500 oseb prijavilo za oddajo krvi, zaradi velikega števila

prijavljenih pa vsi niso prišli v poštev.

Kakor smo že omenili, so bile v Domžalah začasno nastanjene tudi evakuirane matere z otroki in sicer v Višji gospodinj-ski šoli v Grobljah. Za njihovo nastanitev je bilo v najkrajšem času pripravljeno vse potrebno, tako glede prebivanja, prehrane, kakor tudi glede pedagoškega, zdravstvenega in socialnega dela.

Veliko truda je vložila predvsem uprava Višje gospodinj-ske šole, ki je matere in otroke sprejela s polnim razumevanjem. Takoj prve dni bivanja jim je bila poleg ostalega nudena pomoč v obleki in obutvi, saj je bilo nekaterim uničeno vse, rešili so edino golo življenje. Po 19 dneh bivanja v Grobljah se je nekaj mater z otroki vrnilo nazaj v Skopje ali pa k sorodnikom, ostale pa so bile premeščene v Dvorsko vas pri Begunjah v dom Toneta Čufarja, nekaj pa v internat Višje medicinske šole v Ljubljani. Stroški celotne oskrbe so znašali 670.553 din.

V prvih dneh po katastrofi so Domžalčani z odprtimi rokami in z bratskim sočutjem sprejeli žrtve iz Skopja, ki so v nesreči rešile le svoje golo življenje, jim nudili prvo pomoč v denarju in obleki, skrbeli za njihovo dobro počutje in jim tako pomagali, da so lažje prenašale nesrečo, ki jih je prizadela.

Nesreča združuje ljudi in narode. Skopska katastrofa pa je še enkrat dokazala, kako velika je ljubezen, ki jo Slovenci goje do bratskega makedonskega naroda.

Število šoloobveznih učencev na šolah v občini

V šolskem letu 1963/64 obiskuje pouk na vseh osnovnih šolah v občini 4138 učencev. Od 1. januarja 1963 dalje je v vsej občini sedem centralnih šol, na katere so vezane podružnične šole, katerih je 14.

Število učencev na posameznih šolah, centralnih in podružničnih, je naslednje:

Iz te tabele je razvidno, da število na novo vpisanih učencev v prvi razred že nekaj let pada in da je bilo novincev pred tremi leti 112 več kot letos kakor tudi, da velika večina učencev pride do šestega razreda, medtem ko osmi razred dovrši, oziroma se jih vanj vpiše le 55% onih, ki so se pred osmimi leti vpisali v prvi razred. Vedno manjši vpis v prvi razred

nam kaže na hitro upadanje rojstev, odstotek onih, ki končajo osemletno šolsko obveznost v osmem razredu pa na to, da bo še treba iskati oblik dela in metod, da bi se ta odstotek povečal, posebno še, ker se vedno ostreje zahteva kot pogoj za vpis v katerokoli šolo ali vključitev v poklic uspešno dovršena osnovna šola, tj. dovršeni osmi razred.

Zap. št.	Šola	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj učenci	oddelki
1.	Osn. šola Brdo-Sentvid	50	44	36	38	81	74	51	30	404	13
2.	Podr. šola Krašnja	13	20	21	11	—	—	1	7	73	3
3.	Podr. šola Blagovica	10	10	14	15	—	—	—	—	49	2
4.	Podr. šola Sentožbolt	2	—	13	—	—	—	2	3	20	1
5.	Podr. šola Češnjice	7	4	7	10	5	3	2	—	38	1
6.	Podr. šola Zlato polje	7	10	10	7	3	—	1	—	38	1
7.	Osn. šola Dob	49	48	58	49	74	63	52	30	423	15
8.	Podr. šola Krtina	8	6	16	12	—	—	—	—	42	2
9.	Podr. šola Trojica	4	6	7	5	—	—	3	1	26	1
10.	I. osn. šola Domžale	52	64	65	72	108	101	75	52	589	18
11.	Podr. šola Jarše	19	27	31	26	—	—	—	—	103	4
12.	Podr. šola Ihan	19	23	15	21	—	—	—	—	78	4
13.	II. osn. šola Domžale	49	68	55	61	75	69	75	57	509	16
14.	Podr. šola Dragomelj	20	17	22	13	—	—	—	—	72	2
15.	Osn. šola Mengeš	70	65	69	74	80	79	83	47	567	19
16.	Podr. šola Trzin	18	28	23	21	—	—	—	—	90	4
17.	Osn. šola Moravče	58	53	58	66	90	73	47	31	476	16
18.	Podr. šola Peče	7	13	15	8	—	8	5	2	58	2
19.	Podr. šola Vrhpolje	13	13	11	1	—	—	—	—	51	2
20.	Osn. šola Radomlje	47	44	65	47	51	57	47	23	381	15
21.	Podr. šola Rova	6	8	9	—	—	—	—	—	23	1
	II. osn. šola posebni odd.	8	4	8	8	—	—	—	—	28	2
		516	595	628	578	567	527	444	283	4138	144

Ob dvajsetletnici kočevskega zbora

Julija 1943 so zavezniki dosegli nove velike zmage. Rdeča armada je na ozkem področju Kurska bojevala doslej največjo bitko v zgodovini. Dejstva, da je npr. v eni sami bitki sodelovalo na obeh straneh čez 1500 tankov in da so imeli Nemci samo v dveh dneh preko 120.000 mrtvih, jasno pričajo o ogorčenosti bojev na vzhodni fronti. 10. julija je ves svobodoljubni svet prislunil novi radostni vesti. Angloameriške čete so se po sijajni zmagi nad italijanskimi in nemškimi enotami v severni Afriki izkrcali na Siciliji. Italijanski vojaki so se množično predajali in velika buržoazija je hitela, da se čimprej znebi »glavnega krivca vojne« Mussolinija in si ustvari pogoje za pogajanja z zavezniki ter za »častni« mir. Strmoglavljenje Mussolinija 25. julija je bil že dokaj viden znak, da bo fašistične Italije kmalu konec. Razvoj dogodkov v sosednji Italiji je pritegnil še posebno pozornost jugoslovanskih narodov, ki so ječali tudi pod jarmom italijanskih okupatorjev. Vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja v Jugoslaviji je v predvideni kapitulaciji Italije videlo velike možnosti za nov razmah NOB. Vrhovni štab NOV in POJ je zato začel s temeljitimi vojaškimi pripravami. V sklopu teh priprav sta bili v Lloveniji osnovan XIV. in XV. divizija, v Ljubljansko pokrajino pa so pritegnili tudi vse razpoložljive večje enote iz Štajerske in Gorenjske. Brezpogovorno kapitulacijo Italije, ki jo je general Eisenhower objavil 8. septembra 1945, je naša vojska pričakala pripravljena in uspehi niso izostali.

Brigade in odredi so takoj stopili v akcijo in osvobodili vso Ljubljansko pokrajino, razen Ljubljane in železnice proti Trstu, kar so že prej zasedli Nemci. Svobodno sta zadihali tudi Primorska in Slovenska Benečija. V partizanske roke je prišlo tudi orožje treh italijanskih divizij, ki so bile ob kapitulaciji na slovenskih tleh. Priliv novih borcev v NOV in POS je bil tolikšen, da je bil v dobrih treh tednih po kapitulaciji Italije osnovan VII. korpus s tremi divizijami. Partizanska vojska je tudi uspešno obračunala z obema kontrarevolucionarnima

Seškov dom v Kočevju, kjer so zborovali od 1. do 5. oktobra 1945 odposlanci slovenskega naroda in izvolili najvišji organ slovenske ljudske oblasti.

formacijama na Slovenskem, z belo in plavo gardo. Vojaški uspehi pa predstavljajo le del velikih dogajanj po kapitulaciji Italije. V tem razgibanem obdobju so dozoreli pogoji za nadaljnje izgrajevanje ljudske oblasti in postopno ustvarjanje lastne slovenske državnosti.

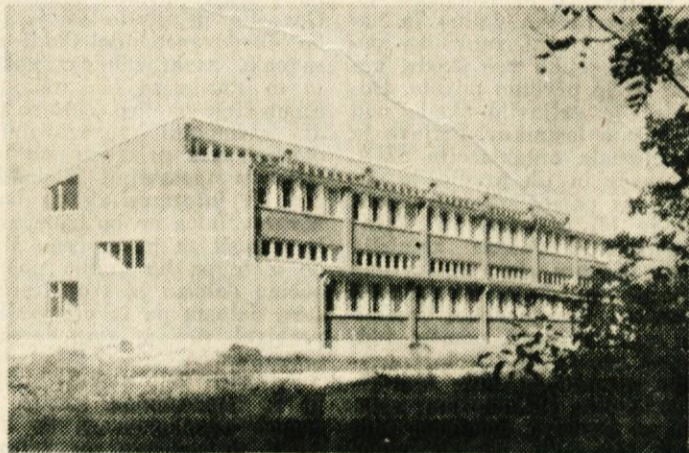
11. septembra je IOOF razpisal volitve za zbor odposlancev slovenskega naroda. Od 20. do 25. septembra so moški in ženske od dopolnjenega 17. leta dalje na javnih zborih izvolili za področje vsakega terenskega odbora OF po enega odposlanca in še na vsakih nadaljnjih 500 prebivalcev tudi po enega. Partizanski bataljoni pa so predstavljali posebne volilne enote in so izvolili po dva odposlanca. Seveda so se pogojev razpisa lahko držali povsem le na osvobojenem ozemlju. Na Gorenjskem in Štajerskem so bili z razpisom volitev seznanjeni šele konec septembra. Kratko odmerjen čas in tudi obilica nemškega vojaštva v obeh pokrajinah prav v tem času nista dovoljevala predvidenega načina volitev. Tudi obmejne enote so Nemci močno okrepili, da bi se osvobodeno ozemlje ne razširilo tudi na njihovo okupacijsko področje. Zato se je le majhen del štajerskih in gorenjskih odposlancev prebil na Dolenjsko. Odposlanec kamniškega okrožja Francu Zupančiču — Marjanu to ni uspelo. In vendar je bilo

tudi prebivalstvo našega področja zastopano na zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Tja so poslali svoje odposlance bataljoni Šlandrove brigade, ki so sodelovali v akcijah okrog Novega mesta. Razpisane volitve predstavljajo višek demokratičnosti v danih pogojih in slovenski narod je sredi vojne vihre prvič dobil svobodno izvoljeno najvišje predstavništvo.

572 odposlancev se je v času od 1. do 5. oktobra zbralo v dvorani Seškovega doma v Kočevju, da v prisotnosti predstavnikov AVNOJ, Vrhovnega štaba NOV in POJ, CK KPJ, angleškega vojaškega odposlanca majorja W. Jonesa in drugih gostov spregovori o rezultatih dosedanjega dela OF in postavi temelje naše nadaljnje narodne usode. Odposlanci so iz svoje srede izvolili 120-članski Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO), ki je predstavljal vrhovni organ slovenske ljudske oblasti, isti člani pa so kot vrhovni plenum OF predstavljali najvišji slovenski politični organ. Izvršilni organ SNOO je postalo njegovo desetčlansko predsedstvo, iz istih članov pa je bil sestavljen tudi IOOF kot izvršilni organ vrhovnega plenuma. Nadalje je bila na Kočevskem zboru izvoljena tudi 40-članska delegacija za AVNOJ, najvišje predstavništvo celotnega jugoslovanskega narodnoosvobodilnega gibanja. Odposlanci so posebej poudarili, da želi slovenski narod v prihodnosti živeti v skupni državi z drugimi jugoslovanskimi narodi. Na Kočevskem zboru so odposlanci sprejeli še sklep o »plošni mobilizaciji vse ljudske sile in vseh gmotnih sredstev slovenskega naroda za zmago nad okupatorjem, sklep o jugoslovanski begunski vladi, kateri so z ozirom na njeno izdajalsko politiko odrekli pravico zakonitega predstavnika slovenskega naroda, in končno je zbor izrekel IOOF priznanje za dosedanje delo.

S temi sklepi je tudi slovenski narod dokončno stopil v krog suverenih narodov. Izpolnile so se preroške besede Ivana Cankarja, ki jih je izrekel skozi usta Jermana v »Hlapcih«: »Narod si bo pisal sodbo sam; ne frak mu je ne bo in ne talar!«

Nova, moderna šola v Radomljah je že skoro dograjena. Učenci in učitelji so se vanjo že vselili, slovesno pa bo odprta za praznik Republike.

Program dela delavske univerze Domžale

v sezoni 1963/64

Celotni program izobraževalnega dela v tej sezoni bo zajel vsa tista področja, na katerih se čutijo največje potrebe pšolskega izobraževanja in vzgoje in sicer v obliki večernih šol, seminarjev, ciklusov predavanj in samostojnih predavanj. Izobraževalno delo delavske univerze bo zajelo naslednja področja:

1. ideološko-politično
2. družbeno-ekonomsko
3. strokovno
4. splošno področje.

IDEOLOŠKO-POLITIČNO PODROČJE

Na tem področju bo dan največji poudarek večernim političnim šolam in pa vzgoji vodstev družbeno-političnih organizacij. Tako bodo v tem obdobju dolovale naslednje večerne politične šole:

— večerna politična šola s splošnim programom v Mengšu in Domžalah.

— večerna politična šola II. stopnje za absolvente dosedanjih oddelkov večernih političnih šol in za vodstveni kader delovnih skupnosti.

— večerna politična šola za mladinske kadre, predvsem predsednike mladinskih aktivov.

Programi vseh teh šol bodo sestavljeni tako, da bodo mimo teoretičnih postavk vsebovali tudi razpravo o konkretnih gospodarskih in družbenih problemih, ki se pojavljajo v našem družbenem razvoju. Večerna politična šola II. stopnje pa bo konkretno obravnavala ekonomiko naše komune, njeno družbeno ureditev in skušala analizirati posamezne pojave, ki se dogajajo v našem gospodarskem in družbenem življenju.

Da bi vodstva posameznih družbeno-političnih organizacij bila bolje seznanjena in vpleljena v svoj delokrog dela, bodo za ta vodstva organizirani naslednji seminarji:

— zavodstva osnovnih organizacij ZKS

— za predsednike krajevnih odborov SZDL

— za vodstva mladinskih aktivov

— za mlade člane ZK.

Vse programe teh seminarjev so pripravile posamezne ideološke in idejno-vzgojne komisije.

Da bi bili politični aktivisti širše seznanjeni s problemi, ki se pojavljajo v mednarodnem delavskem gibanju in v svetovnem gospodarstvu, bodo organizirana stalna politična in gospodarska predavanja, ki bodo zajemala predvsem proble-

me današnjega sveta. Ta predavanja bodo med drugim obravnavala vprašanja, si so aktualna v zadnjem obdobju pri razvoju mednarodnega delavskega gibanja, gospodarske in politične probleme razvijajočih se držav in pa odnose, ki se pojavljajo pri reševanju mednarodnih problemov.

Tako bo ideološko-politično področje zajelo celotno tematiko družbeno-političnega dogajanja doma in v svetu.

DRUŽBENO EKONOMSKO IZOBRAŽEVANJE

Na podlagi ugotovitev, da bo potrebno družbeno ekonomski vzgoji naših upravljavcev in občanov posvetiti več pozornosti tudi program sam stremi za tem, da bi čim širšemu krogu upravljavcev dali osnove ekonomike in gospodarskega življenja nasploh. To izobraževanje bo v tej sezoni potekalo v dveh oblikah. Prva oblika je »sindikalna šola«, katere program bo obsegal tiste družbeno-ekonomske postavke, s katerimi se vsak dan srečujejo naši proizvajalci pri reševanju gospodarskih problemov. Ta šola naj bi bila intenzivnega značaja, razdeljena na jesenski in spomladanski del. Zajela pa naj bi 50 do 60 predstavnikov samoupravnih organov, ki že imajo osnovne ekonomske pojme.

Druga oblika pa naj bi bili seminarji in predavanja po samih delovnih organizacijah. Ti seminarji in predavanja naj bi zajela vse upravljavce, ki delajo v samoupravnih organih, programsko pa naj bi bili prilagojeni izobrazbenemu nivoju in osnovam, ki jih imajo upravljavci s področja ekonomike. Ti seminarji in predavanja bodo potekali po vseh gospodarskih organizacijah.

Pri izdelavi statutov bo delavska univerza s svojimi strokovnimi kadri nudila strokovno pomoč pri dokončni izdelavi statutov delovnih organizacij. To strokovno pomoč delavska univerza že daje v posameznih manjših gospodarskih organizacijah, ki nimajo strokovnih kadrov.

Za izdelavo statutov krajevnih skupnosti pa bo organiziran seminar, ki naj bi pomagal pri izdelavi teh statutov in razjasnil pojme o važnosti formiranja krajevnih skupnosti za nadaljni razvoj našega komunalnega sistema.

Za nove odbornike občinske skupščine bodo preko kluba odbornikov organizirali občasna predavanja o komunalni samoupravi, in gospodarskem

življenju komune. Namen teh ted predavanj bo, posredovati odbornikom nove občinske skupščine značilnosti našega komunalnega sistema in osnove gospodarskega razvoja domžalske komune.

Tako bo na družbeno ekonomskem področju dan največji poudarek široki vzgoji naših upravljavcev.

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Področje strokovnega izobraževanja bo zajelo:

— večerno šolo za odrasle

— večerno srednjo ekonomsko šolo

— jezikovne tečaje — nemščina in angleščina.

Poleg tega pa bo delavska univerza pomagala pri izvajanju strokovnih programov izobraževanja po gospodarskih organizacijah in sicer pri izvedbi programa s področja družbene ekonomike in naše družbene ureditve.

Velik del tega programa bo izveden skupaj s šolami in gospodarskimi organizacijami.

SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE

Področje splošnega izobraževanja bo v prvi vrsti zajelo

področje splošne vzgoje. Tu bodo organizirane pri vseh osemletkah v občini šole za starše, pri podružničnih šolah pa občasna vzgojna predavanja. Namen teh šol je predvsem ta, da bi staršem posredovali principe sodobne vzgoje doraščajočega otroka in mladine in jim pomagali odstranjevati mnoge družinske probleme, ki se pri njih pojavljajo.

Za mladino bo organizirana šola za življenje, ki naj bi pomagala odstranjevati nejasnosti v odnosih med fantom in dekletom ter o organizaciji zakonskega življenja.

Področje splošnega izobraževanja bo zajelo občasna predavanja s področja znanosti in tehnike, zgodovine in geografije, kulturnega in političnega življenja.

Celotni program dela Delavske univerze Domžale v sezoni 1963/64 izhaja iz dejanskih potreb izobraževanja odraslih in seveda želja, da bi naši občani spoznali osnove naše gospodarske in družbene ureditve in da bi se aktivneje vključili v naš samoupravni sistem. Podroben program delavske univerze pa bo izšel v posebni knjižici še ta mesec.

Kriza naših kinematografov?

Razvoj kinematografskih podjetij na področju domžalske občine v zadnjih letih kaže dvoje poglobitnih značilnosti. Na eni strani lahko ugotovljamo, da je integracija kinopodjetij Domžale-Radomlje pozitivna, na drugi strani pa ugotovljamo, da se zapirajo posamezne kinodvorane. Verjetno bi bilo potrebno analizirati vzroke, zakaj je prišlo do ukinitve kinopodjetja v Lukovici in v Jaršah, ker se moramo zavedati, da filmska vzgoja doprinaša h kulturni razgledanosti našega občana. Ali res ni mogoče iz nobenih sredstev dobiti približno 300.000 dinarjev, da bi lahko ponovno odprli ki-

nodvorano v Lukovici in Jaršah in začeli tako vplivati na izkoriščanje prostega časa, predvsem mladine in zaposlenih delavcev? Sedaj lahko ugotovljamo, da te dvorane niso izkoriščene in da ne služijo svojemu namenu.

Odrpto pa je tudi vprašanje kinopodjetja v Mengšu in vsiljuje se misel, če bi ne bilo dobro priključiti ga k obstoječemu kinu Domžale-Radomlje. To bi prav gotovo vplivalo tudi na samo programsko politiko in pripeljalo do tega, da bi ta bila bolj smotrna in da bi bili filmi kvalitetnejši, kinoobiskovalci pa zadovoljnejši.

Ugotavljanje škode po potresu

Potres, ki je iznenadil 19. maja moravško dolino in nadaljni potresni sunki so povzročili veliko več škode, kakor se je prvotno mislilo. Dosedaj je prijavilo škodo nad 80 hišnih lastnikov. Prijave je sprejemala organizacija SZDL Moravče in jih predložila odboru za pomoč oškodovancem, ki je bil osnovan pri ObLO Domžale. Določena komisija tega odbora bo ugotavljala škodo prizadetih, ki je zelo različna. Ker je danes gradbeni material drag, pomeni tudi nekaj sto strešnikov in popravilo razmajanih zidov precejšnje izdatke. Oškodovanci vedo, da so sredstva omejena, zato tudi razumejo, da bo odbor za pomoč prizadetim pomagal

po stopnji povzročene škode. Govorilo in pisalo se je, da bo oškodovancem del škode poravnala zavarovalnica, kakor je to storila za Makarsko in njeno širšo okolico. Zato so tudi zastopniki zavarovalnice obiskali vse prizadete po potresu in ugotavljali škodo. Po zadnjih informacijah pa baje zavarovalnica ne bo izplačevala pomoči za povzročeno škodo. Zato pa bo nudila pomoč občina deloma iz svojih sredstev, deloma pa iz prispevkov prebivalstva in gospodarskih organizacij.

Prizadeti žele vedeti, koliko je že napredovala akcija za pomoč oškodovancem in kaj lahko pričakujejo od odbora za pomoč.

STATUT OBČINE DOMŽALE

Naš sodelavec je obiskal tovariša Ivana Vidalija, predsednika komisije za izdelavo statuta občine Domžale in mu zastavil nekaj vprašanj v zvezi z delom komisije.

Po sprejetju ustave je vsekakor ena najvažnejših nalog, ki jih ima občinska skupščina, izdelava in sprejem statuta. Kot predsedniku komisije za izdelavo statuta bi ti rad postavil nekaj vprašanj, ki brez dvoma zanimajo bralce našega lista. Najprej bi te prosil, da nam poveš, kakšne so bile dosedanje priprave in kje ste trenutno z delom za dokončno izdelavo statuta naše občine?

Statut se pripravlja že daj časa. Menda bo zdaj minilo že kar leto dni, ko smo se prvič sestali in ga začeli pripravljati. V tem času je komisiji uspelo zlasti s prizadevnostjo načelnika za splošne zadeve občinske uprave Štefana Horvata, pripraviti dva predloga statuta. Prvi je bil dokončan nekako zadnje tedne lanskega leta, približno tedaj, ko se je začela javna razprava o naši novi ustavi. Ta predlog je bolehal predvsem za tem, da je bil preveč splošen in preobširen, da je nekako želel zajeti čim več gradiva, ki zadeva občino, njene pravice, dolžnosti in podobno. Po drugi strani pa je bil vse preveč širokosrčen glede sedanjih predpisov in jih v marsičem ni upošteval. Te pomanjkljivosti so razumljive, saj je nastajal, ko nismo imeli na razpolago še niti predosnutka ustave. Drugi predlog, nekaj poglavij iz tega je naš Poročevalec tudi objavil, pa je bil že mnogo bolj stvarjen, usklajen z ustavo in našimi stvarnimi možnostmi in potrebami. Po volitvah, ko je začela z delom novo imenovana komisija, nam ta drugi predlog služi za izhodišče sedanji, že tretji inačici.

Zelo verjetno se bo kdo vprašal, zakaj toliko težav, dela in časa na teh predlogih statuta?

Vse to naše dosedanje spreminjanje obsega razvrstitve gradiva in oblikovanja besedila izvira predvsem iz načela, ki je prevladovalo že takoj v začetku priprav za izdelavo statutom občin, da naj namreč vsaka občina zase najde najbolj ustrezno obliko in vsebino statuta. Zato se ni izdelal noben vzorčni statut, ker bi ga verjetno po občinah prepisovali in posnemali, tistih značilnosti, ki so bistvene za domačo občino, pa najbrž ne bi ugotovili in vnesli vanj.

Predosnutek statuta, če ga smem tako imenovati, se torej dokončuje. Naše bralce verjetno zanima, kaj bo vseboval statut in katere zadeve so še vedno ne povsem ali ne dovolj razjasnjene?

Po dolgotrajnih razpravah vsepovsod po državi se je končno izoblikoval nekak temeljni okvir, katerega poglavja naj statut vsebuje. Vrstni red bi v našem statutu bil nekako naslednji: po splošnih določbah in ugotovitvah, kaj je občina in kdo so njeni člani, o nekaterih njihovih temeljnih pravicah in dolžnostih bi sledilo poglavje o usmeritvi razvoja občine. Nato bi obravnavali sredstva občine, posebne sklade, za tem pa bi uvrstili določila o organizaciji občinske skupščine in njenih organov. Naslednja poglavja bi obsegala določbe o krajevnih skupnostih, zborih volivcev in drugih oblikah neposredne demokracije. Po tem bi obravnaval statut razmerja med občino in delovnimi organizacijami, odnose občine z okrajem ter sosednjimi občinami in končno naj bi vseboval določbe, ki bi urejevale način, kako naj se statut uveljavi.

Ker je statut temeljna listina občine, ki bo v veljavi daljše obdobje, naj bi vanj zajeli le bistveno važna vprašanja. Precej zadev bomo morali zato urediti z drugimi akti. Tako bo verjetno potrebno že kar vzporedno s statutom pripraviti poslovnik občinske skupščine, predpis o notranji organizaciji občinske uprave, odlok o sestavi svetov in morda še kaj.

Če bi poskusil zdaj odgovoriti še na drugi del tvojega vprašanja, ali smo že razčistili vse nejasnosti, potem moram žal reči, da je še vedno precej odprtih vprašanj. Nekako najbolj nerazčiščeno je področje krajevnih skupnosti, dalje ni vse jasno glede medsebojnih razmerij med občinsko skupščino in delovnimi organizacijami in po mojem mnenju tudi še ni vse dognano okrog nove vloge svetov občinske skupščine. Dokaj odprta so še vprašanja zagotovitve načela javnosti, marsikaj pa je nejasno tudi glede občinskih skladov in tako dalje. Rekel sem že, da je največ nerešenih problemov na področju krajevnih skupnosti. Tako je pereče zlasti vprašanje velikosti območij, način ustanovitve krajevnih skupnosti in njihovo financiranje.

Posebno določitev območij krajevnih skupnosti povzroča precej težav. To zlasti zato, ker vidijo nekateri občani zaradi pomanjkljivega poznavanja njihovega bistva, v ustanavljanju krajevnih skupnosti, vračanje k nekdanjim KLO ali celo k najhujšim občinam, kar pa je seveda v jedru zgrešeno. Krajevne skupnosti niso niti stari KLO niti ObLO niti niso to krajevni odbori, ki so do nedavnega, do sprejetja ustave, obstajali v naši občini. Skupna značilnost vseh teh odborov je bila, da so bili vsi oblastni organi. Krajevne skupnosti pa nimajo prvin oblasti, marveč so samoupravne družbene organizacije občanov nekega urbanistično in komunalno zaokroženega okoliša. To so, če naj se zares preprosto izrazim, neke vrste društva občanov za urejanje skupnih zadev. Prav zato bi bilo treba glede njihovih območij, njihovega števila in njihovega teritorialnega obsega zavzeti v statutu precej prožno stališče. Izhajati je treba iz dejstva, da so to organizacije občanov, ki jih po potrebi ustanovljajo občani sami. Ker ustava zadolžuje občinsko skupščino, da s statutom določi območja krajevnih skupnosti, naj bi se to ustavno določilo morda izpolnilo tako, da bi se v statutu določila predvsem naselja, ki pred-

stavljajo takó celoto, v kateri bo mogoče uresničiti naloge, ki jih krajevne skupnosti imajo in vnesla določba, da se prepušča občanom, da sami odločijo, ali želijo imeti krajevno skupnost ali ne. Natančnejši obseg krajevne skupnosti in njenih meja pa naj določijo statuti krajevnih skupnosti.

Veliko smo doslej razpravljali in verjetno bodo diskusije še nekaj časa trajale tudi o načinu financiranja krajevnih skupnosti. Ustava zavezuje občine, da so dolžne zagotoviti krajevnim skupnostim sredstva.

Brez dvoma je od ureditve tega vprašanja odvisen dober del uspešnega delovanja krajevnih skupnosti. Naša občina je že doslej poskušala vsaj delno rešiti problem financiranja dosedanjih krajevnih odborov, in to na način, da jim je prepuščala del cestnega sklada in del doklad od kmetijstva. V prihodnje bi bilo morda dodeljevanje sredstev krajevnim skupnostim bolj ustrezno, če bi se sredstva delila sorazmerno celotni gospodarski moči posameznih krajev, sorazmerno potrebam in značaju posamezne krajevne skupnosti. Sredstva krajevnim skupnostim naj bi se določila vsako leto z družbenim planom na temelju programov krajevnih skupnosti.

Zelo težavno je tudi vprašanje odnosov med občino in delovnimi organizacijami. Ta statut stalno zadeva ob dve stvari: po eni strani občina ne more in ne sme kršiti samoupravnih pravic gospodarskih organizacij, po drugi strani pa je zavezana, da v imenu družbe skrbi za splošne koristi. Nobene skrivnosti ne bom izdal, če povem, koliko je vsako leto težav za to, da občina dobi od podjetij del sredstev za financiranje skupnih občinskih potreb. Zato je razumljivo, da bi se občinska skupščina takim neprijetnostim rada izognila na ta način, da bi s statutom obvezala delovne organizacije, da bi bile dolžne dajati sredstva v te namene. Takega določila pa statut ne bo mogel prepisati in najti bomo morali neki drugi način, da bi vsaj delno, če že ne gre v celoti, uredili ta problem. Po vsej verjetnosti bomo vnesli v statut določilo, da bodo delovne organizacije dolžne o priporočilih občinske skupščine razpravljati in da bi v primerih, če bi se s priporočilom ne strinjale, lahko navedle tudi svoje pomisleke.

Glede svetov bi bilo verjetno treba razmisliti, ali smo letos, ko smo nekatere svete združili, imeli povsod srečno roko ali ne in če ne bi kazalo še kaj spremeniti, da bi se npr. svet za industrijo preimenoval v svet za proizvodnjo in bi vanj vključili tudi področje dosedanjega sveta obrti, da bi dalje svetu za komunalne in stanovanjske zadeve dodali še zadeve krajevnih skupnosti, kot to predvideva osnutek statuta občine Ljubljana-Center. Morda ne bi bilo tudi napak, če bi svet za šolstvo preimenovali v svet za izobraževanje na 6. str.

40 let Induplati Jarše

Pred štiridesetimi leti.

Sneg in dež sta pogasila žerjavico na pogorišču »majčevega mlina«. Prenekateri mlinar je bil ob zaslužek — mnogi otroci ob kruh, katerega so ponujale žuljave roke staršev.

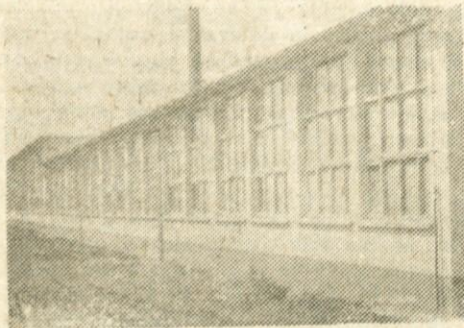
Temne misli so se razblinjele ob dejstvu govoric, da bodo pričeli graditi na pogorišču tovarno. Marčni veter 1923 je prinesel v Jarše novo življenje in delavce gradbenega podjetja »Obnova«. Delo je hitro napredovalo in vroče poletje je že prvokrat ogrevalo prostore, pokrite z betonsko streho.

Skoro ob istem času so na železniški postaji raztovarjali vagona s potrebnimi tekstilnimi stroji. Bili so to stari in dosluženi stroji, toda za Jarše in njihove prebivalce nekaj novega.

Monterji in mojstri so opravili svoje delo, s prihodom inštruktoric pa se je pričelo redno delo INDUSTRIJE PLATNENIH IZDELKOV Jarše — D. Z. O. Z.

Bilo je to 23. septembra 1923 — pred 40 leti.

Razpoložljivi podatki in zapiski še povedo, da je bilo tri četrtine delnic last inozemskih kapitalistov četrtina pa jugoslovanskih. Prvi izdelki iz Induplati so bili surovo laneno platno, brisače, blago

Novejši del tovarniških objektov — pogled z južne strani.

Nadaljevanje s 5. str.

vanje, in končno, da bi svetu za telesno vzgojo dadali še področje tehnične vzgoje.

Kdaj predvidevaš, da bo končno besedilo predloga statuta prišlo v javno razpravo in kako si komisija za statut zamišlja postopek za sprejem?

Upam, da bo besedilo prečiščeno do konca tega meseca. Tedaj bi ga dali v razpravo najprej vodstvom občinskih političnih organizacij in klubu odbornikov, da ti najprej izrečejo svoje mnenje o njem. S temi popravki, ki bi jih vnesli na temelju prpomb, ki bi jih dala ta ožja razprava, bi nato predlog statuta razmnožili in dali v roke čim večjemu številu občanov. Po tem bi o njem razpravljali na zborih volivcev. Na temelju vseh pripomb bi nato pripravili dokončno besedilo in ga predložili v razpravo in sprejem občinski skupščini.

za ležalne stole in podobno. Okoli 50 delavcev je te izdelke tkalo na 40 statvah iz materiala, katerega so uvozili iz čeških tovarn, kjer so imeli novi jarski gospodarji matične tovarne. Že leto dni kasneje so z novogradnjami povečali prostore tovarne. Prvi zidovi predstavljajo še danes spodnjo tkalnico, katera je dobila torej že pred desetletji svojo določeno velikost in obliko.

Minila so leta, ko se ni zgradilo nič novega. Razvoj podjetja pa je zahteval nadaljnji razvoj tudi v gradbeni dejavnosti in jo opremili s starimi izrabljenosti. Prestavili so kotlarno na sedanji nimi stroji (ki morajo služiti še danes), dogradili so prostore za oplemenitilnico, postavili so zgradbo za predilnico in pričeli sami izdelovati prejo za tkalnico. V ta namen so kupili lanarno v Viškovcih na Hrvaškem, kjer so za lastne potrebe pridelovali iz lanene slame — vlakno.

Tuji in domači lastniki tovarne v Jaršah so dve dolgi desetletji mislili izključno le na dobiček, katerega bodo iztisnili iz delaželjnih jarskih delavcev.

Dve desetletji je bil cilj vseh gradenj, vseh naprav in vse opreme samo služiti gospodarju in njegovemu pohlepu po profitu. Kdo bi si drznil omeniti delitev zaslužka, kdo prositi za stanovanje, kdo je pomislil na prehrano in na garderobe.

Mislil je, mislil. Žal so misli ostale samo želja po nečem, kar si velika večina niti predstavljati ni znala. Toda, tudi v Jaršah so bili ljudje zvesti svojim idealom in političnim ciljem. Bili so ljudje, ki so organizirani v sindikalno organizacijo, vedno glasneje zahtevali upoštevanje človekovega dostojanstva, ki so zahtevali več kot skromne dinarje, s katerimi so se tedensko napotili domov — da z milodarom preživijo nov teden v upanju, da bo prišel dan, — ko bo delavec lastnik in gospodar svojih strojev in naprav.

Vojna vihra je zahtevala največje žrtve. Padali so možje in žene — padli so za ideale, iz katerih je zrastle novo — svobodno življenje. Induplati Jarše so dali desetine svojih najboljših na oltar svobode.

Delavci v tovarni so ostali zvesti svojim tovarišem v svobodnih gozdovih. Podpirali so jih in tako je minila štiriletna doba v borbi za delavčeve pravice.

Zmagala je revolucija, ki je že desetletja oznanjala novo in boljše življenje.

Tudi nad Induplati je zavihrala zastava svobode.

Za tovarno se je pričela nova doba. Zgodovina je obrnila list in zapisala »maj 1945«.

Zabrnili so elektromotorji v predilnici in pognali kolote in vretena, ekscentri v tkalnicah so premikali ročice na statvah in ti udarjali po čolničkih, para je segrevala barvalne kopeli, da se tod v oplemenitilnici obarvajo platna po želji in okusu naročnikov.

Delavnice so ustvarjale iz starine domala vse, kar je bilo potrebno in drugod nedosegljivo. Stari in novi delavci v Induplati so zavihali rokave ter se složno podali v novo borbo za izgradnjo požgane in izropane domovine.

Trg je potreboval izdelke, — potreboval jih je veliko, zato v prvih povojnih letih kvaliteta niti ni bila najvažnejša. Sloves tovarne v Jaršah pa kljub vsemu ni dovoljeval izdelovanje nekvalitetnih izdelkov niti tedaj — ko konkurenčnost ni prišla v poštev.

Delavci so v svoji tovarni kmalu pričeli z delom na dve izmeni ter se vedno živahneje vključevali preko svojih organizacij v upravljanje tovarne.

27 let po ustanovitvi INDUSTRIJE PLATNENIH IZDELKOV je delovni človek v tovarni prevzel upravljanje v svoje roke. Ob 40-letnici nam je mogoče pri merjati razvoj podjetja v dveh enakih dolgih etapah — predvojni in povojni.

Pred vojno razen zgraditve same tovarne in nekaterih udobnosti za njene lastnike prav gotovo ni bilo ničesar narajenega.

In kaj nam je dala druga polovica: stanovanja, garderobe, urejene delovne prostore, polurni odmor med delom, menzo in dvorano in še in še in še.

Pred 40 leti je bilo zaposlenih v tovarni 50 ljudi, danes jih je preko 1.100.

Eno pa se v vsem času obstoja podjetja ni spremenilo: težnja — dati potrošniku lepe in kvalitetne izdelke — nuditi mu sodobne in moderne artikle, kateri mu bodo vedno v ponos, kajti POJEM INDUPLATI JE POJEM KVALITETE.

Slavnost ob 40. obletnici obstoja tovarne Induplati.

Člani komisij in odborov občinske skupščine

Občinska skupščina Domžale je na podlagi 33. člena statuta občine Domžale na 2. seji dne 2. julija 1963 sprejela

SKLEP

o sestavi komisij in odborov občinske skupščine Domžale

1. V mandatno imunitetno komisijo zbora delovnih skupnosti občinske skupščine

se izvolijo:

za predsednika:

Vodopivec Milena, profesorica iz Domžal

za člana:

Korelc Anton, Mlinostroj

Gradišek Janez, Mengeš

2. V mandatno imunitetno komisijo splošnega zbora obč. skupščine

za predsednika:

Lipar Ivo, Mengeš

za člana:

Mav Anton, Lukovica

Tekavec Jakob, Rafolče

3. V razpisno komisijo za imenovanje direktorjev

za predsednika:

Sink Franc, Mengeš

za člana:

Škrlič Malka

Varšek Miro, Domžale

Lož Jože

Kržan Albert

4. V komisijo za prošnje in pritožbe

za predsednika:

Bevk Francka, Količevo

za člana:

Habat Stane, Trzin

Breznik Herman, Vir

Lipovšek Franc, Prevoje

Firm Angelca, Moravče

5. V komisijo za ugotavljanje delovne dobe in drugih obdobij, ki se vpisujejo v delavsko knjižico

za predsednika:

Deržič Ivan, Induplati Jarše

za člana:

Zule Vid, Sončnica Vir

Sporar Franc, Domžale

Kristijan Drašček, Induplati Jarše

Franc Košenina, ZSSZ

Jože Škofic, Toko Domžale

Jože Lož, ZB Domžale

Tone Lončnar, ZB Domžale

6. V disciplinsko sodišče za odločanje o pritožbah zoper odločbe, ki jih izda disciplinska komisija oz. delovni kolektiv gospodarske organizacije na I. stopnji

za predsednika:

Požek Miroslav, sekretar tovarne Vata

za člana:

Gubanc Peter, Agrokombinat Mengeš

Starin Marjan, LIP Radomlje

Bleje Vinko, Termit Domžale

Člana in njegovega namestnika delegira občinski sindikalni svet za vsak primer posebej.

7. V komisijo za vprašanja invalidov in borev NOV

za predsednika:

Lenček Boris, Domžale

za člana:

Pirš Jože, Radomlje

Jemec Janez, Trzin

Tomšič Ivan, Mengeš

Bregar Maks, Moravče

Povz Slavko, Mala Loka

Lož Jože, Domžale

Zun Franc, Ihan

Korošec Slavko, Sp. Loke

8. V komisijo za odukovanja za predsednika:

Vidali Ivan, Mengeš

za člana:

Bajec Vido, Domžale

Zun Franc, Dob

Orehek Anton, Papirnica Količevo

Košir Stane, tovarna Toko Domžale

Vidmar Marica, odbornik, Domžale

Povž Mira, ObLO Domžale

9. V komisijo za volilne imenike za predsednika:

Zibelnik Janez, odbornik, Mengeš

za člana:

Gabrovšek Franc, za namestnika predsednika

Vidmar Zdravko, ObLO Domžale, član

Cerar Minka, ObLO Domžale, namestnik člana

Terstenjak Niko, ObLO Domžale, član

Merčun Jože, Mengeš, namestnik člana

10. V komisijo za narodno obrambo za predsednika:

Pogačnik Jože, predsednik obč. skupščine Domžale

za člana:

Povž Ludvik, tajnik Obč. skupščine Domžale

Kalan Franc, komandir PLM

Krevs Jože, načelnik oddelka za notranje zadeve

Varšek Miro, sekretar obč. komiteja ZKS

Lenič Jernej, predsednik obč. odbora SZDL Domžale

Vitas Ilija, podpolkovnik JLA

Deletič Dimitrijevič, načelnik oddelka za narodno obrambo

11. V upravni odbor sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij za predsednika:

Janša Janko, direktor Termit

za člana:

Otrin Janez, direktor Termit

Rihtar Sandi, Papirnica Količevo

Bogataj Vida, Toko

Peti član je direktor banke, kjer se vodijo sredstva sklada.

12. V odbor za izdelavo sedemletnega perspektivnega plana za predsednika:

Sonc Ivo, direktor Papirnice Količevo

za člana:

Klemenc Albin, direktor KB Domžale

Habjan Franc, direktor Sončnice Vir

Kropivšek ing. Metod

Lenič Jernej, Domžale

Marinc Kamilo, direktor Induplati

Laznik Tone, uslužbenec NB Domžale

Bogunič Abdulah, načelnik oddelka za finance

Pavlin Albin, načelnik oddelka za gospodarstvo

Bleje Anton, Mengeš

Škrlič Malka, ZSZ

Janša Janko, Toko Domžale

Horvat Stefan, načelnik oddelka za splošne zadeve in družbene službe obč. skupščine

dr. Maks Kremžar

6. oktobra 1963 je po kratki boleznici nepričakovano umrl zdravstveni delavec in organizator zdravstvene službe v domžalski občini, dr. Maks Kremžar. Z izredno delavnostjo, široko razgledanostjo, doslednostjo in tovarištvom si je pridobil zaupanje in hvaležnost velikega števila ljudi. Vsem, ki so ga poznali, bo ostal trajno v lepem spominu.

prof. Ladislav Kralj

Komaj dober teden po smrti svojega najboljšega prijatelja, dr. Kremžarja, se je poslovil od nas tudi profesor biologije na I. osnovni šoli v Domžalah, Ladislav Kralj, star komaj 56. let. Rojen v Trstu je po prvi svetovni vojni pribežal s starši v Jugoslavijo, kjer se je že kot študent v Kočevju vključil v napredno gibanje. Zaradi svojega prepričanja poslan v Makedonijo, od tam pa v Bosno, kjer je preživel vojna leta. Od leta 1945 dalje je kot odličen biolog vzgajal generacije domžalske mladine in ji odkrival skrivnosti in lepote narave. Njegova zgodnja smrt bo za ustanovo, kjer je služboval, težko nadomestljiva izguba.

Vodovod za Mengeš

Sredi letošnjega avgusta so delavci Vodne skupnosti Cerklje-Komenda-Vodice-Mengeš zasadili lopate v središču Mengša, na Glavnem trgu. Tako je več kilometrov dolga glavna žila vodovoda, ki se začne visoko pod Krvavcem že skoraj dosegla svojo zadnjo točko. Tako težko pričakovana in Mengšu in njegovi okolici tako zelo potrebna pitna voda bo kmalu pritekla v mengeške hiše.

Že nekajkrat so prišli v javnost glasovi, kako težavna je bila doslej preskrba z vodo tega ravninskega predela Gorenjske, ki razen Cerkelj in Kranja do nedavnega ni imel vodovoda. Ljudje so se oskrbovali z vodo iz vodnjakov, za katere pa je ugotovljeno, da so v pretežni večini neprimerni, in kar je še huje, da ob sušah večinoma usahnejo in nato prebivalci uporabljajo vodo iz umazanih potokov, ki teko skozi naselja. Zato so v tem gosto naseljenem območju ljubljanskega okraja nalezljive črevesne bolezni že kar vsakdanji pojav. Marsikdo se seveda sprašuje, kako je mogoče, da ti sorazmerno napredni in premožni kraji niso doslej imeli vodovoda. Najgloblji vzrok temu je vsekakor v tem, da v vsej ravnini ni izdatnejših in primernih studencev in da širše zasnovani vodovodi presegajo zmogljivosti posameznih krajev. Že pred drugo svetovno vojno se je veliko govorilo o vodovodu, ki naj bi ga gradili iz Kamniške Bistrice. Predračuni pa so pokazali tako velike številke, da je načrt že takoj spočetka padel v vodo. Pred nekaj leti pa so se naši vodovodni strokovnjaki čedalje bolj začeli ogrevati za misel, da bi se zgradil vodovod vsaj za ta predel ravnine, ki leži levo od železnice proti Kamniku, in to z vodo, ki izvira nad Cerkljami pod Krvavcem. Že leta 1955 so bili pripravljene prvi programi za ta vodovod. Vendar je prvotni načrt puščal ob strani Mengeš. Loko pri Mengšu in Trzin ter vodiško kotlino, ker niso bili raziskani viri vode. Že prvi površni pregledi studencev pod Krvavcem naslednja leta pa so vsak dvom o količini vode razpršili in 1959 je bil pripravljen in odobren načrt za skupinski vodovod Cerklje-Vodice-Mengeš.

Vode je več kot dovolj. Samo iz studencev, ki so v dolini potoka Reke, je toliko, da bo mogoče kriti potrebe po njej tudi še čez 50 let. Zajete vode je povprečno 150 litrov na sekundo, medtem ko je bo ob največji potrošnji potrebno 100 litrov. Kadar je veliko deževje se količina vode poveča tudi na 250 litrov, medtem ko še nikoli ni padla v sušni dobi pod 120 litrov. Mimo tega je v bližini zajetih studencev še en nezajeti izvir prihranjen za morebitne povečane potrebe in ta ima vode za okrog 40 litrov na

sekundo. Ti studenci ležijo 600 do 700 metrov visoko v hribih in kakovost vode je izredno dobra.

Zajeta voda se steka iz dveh manjših zajetij v eno samo zbirno in od tod odteka preko dveh raztežilnikov v zbiralnik nad Gradom pri Cerkljah. Od tod gre del vode na območje kranjskega vodovoda (50 litrov), drugi del pa v zbiralnik Poženek. Tu se odcepi na letališče v Brnikih in na cevovod proti Komendi, kjer je tretji zbiralnik. Od tu teče voda v Vodice (kasneje bo šla od tod še na Skaručino in v Bukovico — Senkov turn), delno pa v zbiralnik Mengeš, od koder se bosta napajala tudi Loka in Trzin, oziroma bo tekla na Križ in v Podgorje. Največji zbiralnik je mengeški, ki ima 500 kubičnih metrov prostornine. Vsi štirje do sedaj zgrajeni zbiralnik pa imajo skupno prostora za 1240 kubičnih metrov.

Mimo zajetij in že omenjenih zbiralnikov je zgrajen glavni cevovod do letališča, do Vodice in Mengša. Prvi obratuje že od oktobra lani, do Vodice pa od maja letos. Letos bo predvidoma dograjen tudi cevovod do tovarne Lek v Mengšu.

Številke o tej gradnji so zares velike. Dolžina vseh cevovodov tega vodovoda, ki bo napajal mimo kranjskih potrošnikov še okoli 13.000 prebivalcev, bo 125 kilometrov, samo glavnih cevovodov pa bo od tega 40 kilometrov. Teža doslej vgrajenih cevi je 650 ton, medtem ko je gradbenega materiala ugrajenega 1600 ton. Vrednost dosedanjih del znaša 585 milijonov dinarjev, celotna investicija pa bo stala po predračunu 990 milijonov, torej skoraj eno milijardo.

Največ sredstev za gradnjo vodovoda so doslej prispevala podjetja iz Mengša, kar je razumljivo, ker je kvaliteta vode za nekatere delovne organizacije, da tako rečemo, življenskega pomena (Lek, tovarna kvasa, tovarna filca). Njihov prispevek znaša 105 milijonov dinarjev. Velik delež nosijo dalje občini Ljubljana-Siška in Kamnik ter vodna skupnost Ljubljana-Sava, od katerih je vsaka prispevala preko 40 milijonov dinarjev. Toliko približno znesu tudi prispevek članov (36 milijonov). Domžalska občina je doslej udeležena s 30 milijoni dinarjev prispevka.

Vodovod naj bi bil dograjen v petih letih. Da bo v celoti zgrajen, bo potrebno še skoraj 580 milijonov din. Od tega zneska odpade na domžalsko občino še 248 milijonov, od tega v prihodnjem letu najmanj 35 milijonov.

Mengšane zlasti zanima, kako bo vodovod potekal po Mengšu in kateri deli naselja bodo najprej oskrbljeni z vodo. Z glavnega trga bo že letos zgrajen odcep do Leka. Ta cevovod bo napajal Prešerno-

vo, Gorenjsko in Kamniško cesto ter Zavrtje vse do Zadružniške ulice. Drugi odcep, ki je v resnici nadaljevanje glavnega voda, pa bo šel po Kidričevi cesti, Trdinovem trgu in dalje po nekdanjem Malem Mengšu in Pristavi vse do zbiralnika v bližini opekarne. Na Trdinovem trgu pa se bo odcepil še en cevovod, ki bo napajal Blejčevo cesto.

Gradnja mogočnega vodovoda je torej v največjem razmahu. Njegova hrbtnica, glavni cevovod z zbiralnikom, bo prihodnje leto dograjena. Vendar

pa to ne bo niti polovica vseh del. Toda prebivalci krajev, ki jih bo oskrbel vodovod z vodo, se dobro zavedajo izrednega pomena te gradnje in čeprav bo treba do končnega ureditvenja premagati še veliko težav in zanj še veliko žrtvovati, vedo, da bodo tedaj, ko bo stekla po ceveh voda, težave kaj kmalu pozabljene. Tako se bo tudi ta predel pod Kamniškimi planinami, od Cerkelj in Vodice do Kamnika in Mengša uvrstil med tiste kraje, ki so se za vselej znebili hudih skrbi za zdravje pitno vodo.

»Adam Ravbar« na Krumperku

V soboto 7. septembra zvečer, ko se je stemnilo, so zadonele fanfare na Krumperku. Naznanile so začetek slovesnega sprejema Adama Ravbarja. Osvetljena fasada krumperskega gradu je napravila na množico gledalcev, ki se je kljub slabemu vremenu zbrala na grajskem dvorišču, svečan vtis. Naenkrat je bilo vse tiho in mirno. Pred grajskimi vrati so se zbirali peveci in srednjeveška grajska gospoda. Po nekaj prizorih iz operete Jožefa Lavtežarja »Adam Ravbar« je napovedovalec naznanil prihod Adama Ravbarja. Spet so se oglasile fanfare, vmes pa je bilo slišati vriskanje Ravbarjeve vojske. Navdušene gledalce je pozdravil Adam Ravbar v viteški obleki, za njim pa je prihajalo okrog trideset konjenikov, ki so oblečeni v starinsko kmečko obleko, oboroženi s starimi sabljami in baklami v rokah dali predstavi svojstven izraz. V vlogi junaka Adama Ravbarja, ki je 22. 6. 1593 odločilno pomagal poraziti Turke pri Sisku, je nastopil Stane Abe, pevski zbor pa je vodil Ivan Grošelj iz Doba. Predstava se je zaključila s pesmima: V Gorenjsko oziram se skalnato stran... in Oj, pogledjte tičke na domači njivi...

Adam Ravbar je bil graščak na Krumperku. Ko so se leta 1593 Turki utaborili pred Siskom, da bi ga napadli, je zbral svoje podložnike - tlačane v kamniškem, kranjskem in radovljiškem okraju in jih odpeljal pred Sisek, Nobenega dvoma ni, da je tekla v tej bitki tudi kri naših prednikov tlačanov s Krumperka in okolice. Turki so bili v tej bitki odločilno premagani, slovenski kraji pa rešeni neprestane turške nevarnosti. Slovenski kmetje, posebno še tisti iz naših krajev in vasi, pa so k tej zgodovinski zmagi, ki je spreminila tok zgodovine, odločilno pripomogli.

Čeprav je uprizoritev svečanega sprejema Adama Ravbarja, ki se je pred 370 leti v resnici vrnil kot zmagovalac na Krumperk, o čemer poje tudi narodna pesem, zelo navdušila gledalce, prireditelji s tem ne

smejo biti zadovoljni. Če bodo prihodnje leto res, kot so obljubili, predstavo ponovili, bi bilo prav, da bi program še izpopolnili. Predvsem bi bilo treba grad boljše osvetliti in doseči boljše svetlobne efekte. Obiskovalcem je treba po predstavi nuditi zabavo, ki je pa po omenjeni predstavi ne samo zaradi slabega vremena ampak tudi zaradi pomanjkljive organizacije, ni bilo.

Zelimo, da bi ta originalna prireditev postala tradicionalna in vsakoletna in da bi, enako kot Rokovnjaški tabor na Brdu pomagala obujati spomine na daljno preteklost, nuditi razvedrilo delovnemu človeku ter pospeševati izletniški turizem na našem območju.

Odličnjaki naših šol na sprejemu pri predsedniku občine

Tudi ob zaključku šolskega leta 1962/63 so se zbrali na sprejemu pri predsedniku občine najboljši učenci iz vseh naših šol skupno s svojimi šolskimi upravitelji. Bilo jih je 178. Prav lepo jih je bilo videti, ko so se zbirali, lepo praznično oblečeni pred občinskim poslopjem v Domžalah. Mali in veliki, pa vsi odličnjaki, cvet naših šol. Ob 11. uri je prišel mednje naš novi predsednik tov. Jože Pogacnik v spremstvu predsednika Sveta za šolstvo in predsednika občinskega odbora SZDL. Po kratkem nagovoru, ki ga je imel, je predsednik občine razdelil najmarljivejšim učencem vseh šol lepa knjižna darila, nato pa je sledila pogostitev in veselo kramljanje.

Ob koncu je predsednik sveta za šolstvo povabil tudi vse prisotne prosvetne delavce na malo zakusko, kjer sta jih pozdravila novi predsednik občine in predsednik občinskega odbora SZDL. Oba sta se jim zahvalila za uspešno opravljeno delo in jim želela mnogo uspehov pri vzgojnem delu z mladino tudi v prihodnje.

Agro in hidromelioracije

v moravško-drntinjski dolini in prvi uspehi proizvodnje na pridobljenih zemljiščih

V moravško-drntinjski dolini datirajo prvi melioracijski ukrepi že iz predvojnih let. Regulirano je bilo 2560 m struge Drntiščice. Kljub tej prvotni regulaciji je ostala večina zemljišč v tej dolini močvirna. Nujno je bilo vsa travišča tega področja meliorirati in jih usposobiti za intenzivnejše izkoriščanje. Pred vojno izpeljan glavni odvodnik je osušil pas 20 m desno in levo od kanala, medtem ko je ostala večina zemljišč kljub znatnemu padcu doline zamočvirjena.

Projekt osušitve je danes izveden tako, da zajema skupno površino 76 ha zemljišč ob dveh glavnih kanalih A in B. K osnovnemu glavnemu odvodniku Drntiščice sta dodatno izpeljana še dva melioracijska kanala, na katere je vezan sistem manjših jarkov, ki ločijo obdelovalne table.

Melioracijski kompleks je bil v večini last privatnikov, približno 20 ha zemljišč v kompleksu pa je bila last splošnega ljudskega premoženja. Ker leži kompleks v bližini hlevskih objektov, ki jih je v letu 1960 zgradila bivša KZ Moravče, sedaj KZ Lukovica, je ta izvedla tudi arondacijo vseh teh zemljišč. Delno je zemljišča odkupila, delno zamenjala.

KZ Lukovica je v ta kompleks vložila potrebne dolgoročne investicije, ki so se odražale v prej omenjenih delih. Dodatno se na teh površinah izvajajo agromelioracije: globoko oranje, bogato gnojenje, skratka vsestranska obdelava. Melioracijsko področje je bilo v večini izravnavano, vse depresije zemljišč so z buldozerjem poravnane ter pognojene z maksimalno dozo hlevskega gnoja. Z ozirom na ekološke in klimatske pogoje v tem področju, je zadruga osvojila petletni krmski kolobar, ki je namenjen predvsem potrebam pitališča. Ta kolobar ima 2/3 krmskih rastlin in 1/3 žit. V tem smislu se vrstijo posevki. Silazna koruza je poleg drugih krmskih mešanic glavni posevek, strniščnih posevkov razen pitnika se ne predvideva, ker so zaradi kratke vegetacijske dobe tvegani kar zadeva pridelek.

Tako zadruga s sodobnimi posegi na arondiranem zemljišču že beleži prve uspehe proizvodnje. Pred letom še močvirno travišče, danes njiva posejana z ječmenom, s pridelkom 25 q na hektar. Kombajn je požel na hektar 28–30 q pšenice, dočim so travniki dali v prvi košnji ca. 27–29 q sena po ha. To so pravi rezultati rastlinske proizvodnje. Seveda je potrebno upoštevati tudi objektivne

težave; spomladansko deževno vreme je otežkočalo spravilo sena.

Zdruga trenutno dograjuje svoje hlevske objekte, nov senik, skladišče ter silos za krmo. Sočasno se bodo gradila stanovanja za delavce. Ureditev in dograditev teh gospodarskih poslopij bo dala pravo lice združenemu centru kmetijske proizvodnje v Moravčah, ki bo v nekaj prihodnjih letih lahko dal res bogate rezultate.

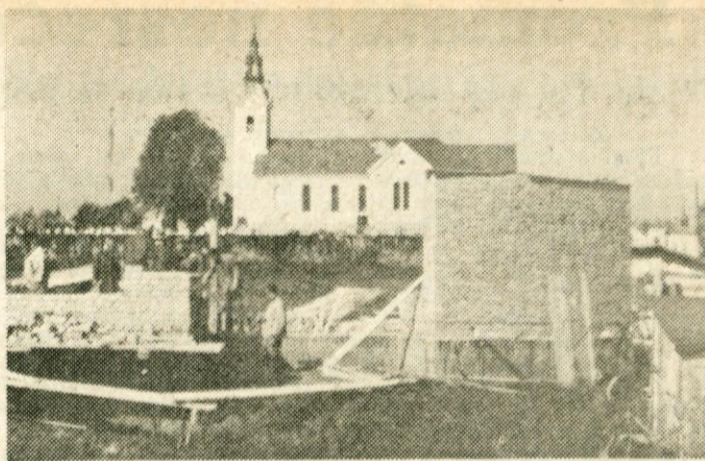
Z nadaljnjim usvajanjem površin in večanjem gospodarskega centra bo zadruga povečala tudi stalež pitovne živine ter v enaki meri večala področja za krmsko bazo.

Letošnja arondacija, ki predvideva ca. 90 ha novih površin, je stekla in je načelno izpeljana. Komisija bo pred jesensko setvijo predvsem na kompleksih Cebulovna in Rozenberg uredila mejne odnose ter izločila vrtove, sadovnjake in zazidalni okoliš, ki meji na arondacijski kompleks. Na teh zemljiščih predvideva zadruga setev ozimin, medtem ko bo druge pripravila za spomladansko setev.

Zasebni lastniki, ki so oddali zemljišča v arondacijski kompleks, dobijo odškodnino v denarju ali pa eventualno zamenjavo zemljišč. Za delo nezmožni in starejši zasebniki bodo z odločbo posebne komisije socialnega zavarovanja in občinske skupščine dobili rento, višina te pa bo določena z ozirom na starost in premoženjsko stanje. Za delo sposobni zasebniki se bodo lahko zaposlili pri kmetijskem obratu, saj se bo s povečanjem zemljišč in staleža živine potreba po delovni sili povečala.

Kmetijska zadruga Lukovica je pri letošnjem polletnem obračunu izkazala primerno aktivno, kar je znak, da je pot, ki si jo je začrtala, pravilna. Mimo objektivnih težav ne moremo, saj jih narekuje proces — na eni strani usvajanje novih površin, na drugi pa razvojna faza proizvodnje ter uvajanje vseh novih prijemov agrotehnik.

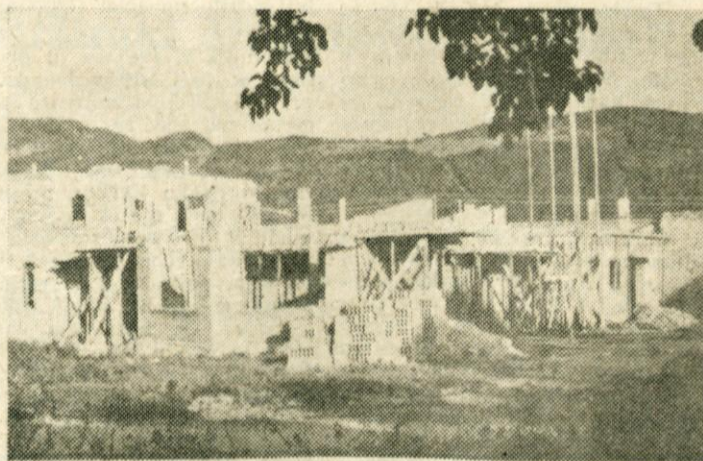
KZ Lukovica je svoj sedemletni načrt ter program dela predvidela v smislu zgoraj izkazanih težav, vse bolj pa bo razširila svoje poslovanje na kooperacijske odnose, tako v rastlinski kot tudi v živalski proizvodnji in tako vključila v proces novih dosežkov kmetijske proizvodnje tudi vse tiste zasebne lastnike, ki za sedaj še stoje ob strani. Na tem področju se odpirajo nove faze združne dejavnosti in bo zadruga v to delo vložila vse svoje sile.

Končno bodo tudi Domžale prišle do svojih prepotrebnih »Zal«. Remontno podjetje je prevzelo dela in hiti, da bi bil objekt pred zimo vsaj v grobem dograjen. Prvi obrisi so že vidni.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo je pričel ob Kamniški cesti v Domžalah graditi tri »stolpiče«, t. j. petnadstropne stanovanjske bloke. Dela je prevzelo Gradbeno podjetje Domžale, ki si je v ta namen nabavilo tudi moderno transportno dvigalo, ki se za sedaj še visoko dviga nad gradbeno jamo, kjer betonirajo temelje za prvega od treh objektov.

Kulturni dom v Moravčah raste. Po svojih razsežnostih zelo velika zgradba bo, ko bo dokončana, nudila streho vsem kulturnim in prosvetnim organizacijam v kraju, dvorana pa bo omogočila, da bodo Moravče končno dobile tudi svoj stalni kino. Upamo, da bo stavba pred jesenskim dežjem v celoti zaščitena in pokrita. Dom gradi Gradbeno podjetje Domžale.

Prometne nesreče

Številke nad katerimi se moramo zamisliti

Pregled prometnih nesreč v času od 1. 8. do 10. 10. 1965. Nesreče so se pripetile na ožjem območju Domžal in bližnje okolice. Bilo jih je 39.

POSLEDICE:

mrtvih: 5 oseb
hudo poškodovanih: 25 oseb
lažje poškodovanih: 9 oseb
samo materialna škoda: 12 nesreč.

Skupna materialna škoda znaša po nestrokovni oceni 3.651.000 dinarjev.

Od 25 oseb, ki so bile huje poškodovane, bo ostalo nekaj trajnih invalidov, zlasti tisti, ki imajo hud pretres možganov ali pa zlome rok ali nog.

Navedem naj samo nekaj hujših nesreč z osnovnimi podatki, ker so bile natančnosti razvidne iz dnevnih časopisov. Dne 31. 8. 1965 ob 20.14 se je pripetila huda prometna nesreča na Kamniški cesti v Domžalah pred hišo št. 8. Mopedist A. Z. je pripeljal z mopedom iz smeri Rodice v Domžale po desni strani ceste in se iz nepojasnjenih razlogov zalezel v kolesarko P. M. ter pri tem tako nesrečno padel, da je poškodbam podlegel.

Dne 2. 9. 1965 je bila prometna nesreča v Loki pri Mengšu, pred hišo št. 88, kjer se je motorist zalezel v vprežni voz, naložen z gramozom. Motorist je bil na mestu mrtev. Vzrok nesreče, neprevidna vožnja motorista.

Dne 5. 9. 1965 ob 14.40 je voznik tovornega avtomobila Franc Taferner iz Maribora na virskem mostu do smrti povozil V.M. iz Češenika. Vzrok nesreče — petesno prehitavanje na cesti, kjer je po sredini ceste polna bela črta. Ta črta pomeni, da je preko nje prehitavanje prepovedano.

Virski most ima še drugo značilnost, ki bistveno vpliva na prometne nezgode. Pločnik v širini 60 cm je za 10 cm dvignjen nad nivojem ceste in je prav to zelo nevarno za motoriste in kolesarje. Bolje bi bilo, da tega pločnika ne bi bilo in bi se lahko v najhujšem primeru kolesar umaknil do ograje.

Dne 7. 9. 1965 ob 14.45 uri je bila na cesti I/10 v strnjem naselju Vir. Šaranovičeva cesta pred hišo št. 27, hujša prometna nesreča, ki jo je zagrešil švicarski državljani delno pa tudi F. Š., ki se ni prepričala, če je cesta prosta. F. Š. je dobila hude telesne poškodbe — večkratni zlom noge in rane na glavi. Voznik osebnega avtomobila je vozil s hitrostjo 90 do 100 kilometrov na uro. Čeravno je skozi strnjeno naselje hitrost omejena s prometnim znakom na 50 km/h. Deklico je zbil s tako silo, da je letela nad streho avtomobila,

na kateri je ostal cekar, ter padla pet metrov pred avtomobil, kjer je obležala.

Prepričajmo se, preden prečkamo cesto!

Dne 8. 9. 1965 ob 15.50 se je pripetila huda prometna nesreča na cesti I/10 v vasi Zelodnik, na kraju, kjer se odcepi cesta za Moravče. Voznik mercedesa je vozil z veliko hitrostjo iz Lukovice v Domžale, z nasprotni strani pa je vozil Stefan Strovnik, fiat D, pravilno po svoji desni strani oziroma se je še celo umikal na rob cestišča. Voznik mercedesa, Franc Bovha, se je z vso silo zalezel v fiata in ga zbil s ceste na travnik. Mercedes je obrnilo za 180 stopinj tako, da je prednji del gledal nazaj v Lukovico, od koder je pripeljal. Pri nesreči je bilo 9 oseb huje poškodovanih. Nesrečo je zakrivil Bolha s prehitro vožnjo na mokri asfaltni cesti in še na ovinku.

Dne 8. 9. 1965 ob 22.18 je pripeljal iz Maribora v smeri Ljubljana, kanadski državljani Maks Bogovič. Za kemično tovarno v Domžalah je zapeljal s ceste, peljal po travniku in njivah 80 metrov daleč in se prevrnil na streho. V avtomobilu sta bila dva moška in dve ženski. Obe ženski sta dobili hude telesne poškodbe. Voznik je hotel nezgodo prikriti. Vzrok: hitra vožnja, vinjenost in izmučenost od veseljačenja po Pohorju.

Dne 11. 9. 1965 se je pripetila hujša prometna nesreča na cesti v Sr. Jaršah, kjer je voznik osebnega avtomobila s pokvarjenimi zavorami Rudolf Močnik povozil pešca Aleša čitka v Mengšu. Če bi bile zavoro v redu, do nezgode ne bi prišlo. Res je, da je Aleš neprevidno prečkal prednostno cesto, res pa je tudi, da mora biti vozilo na cesti tehnično v redu.

Dne 15. 9. 1965 se je pripetila na cesti I/10 v Domžalah pri železniškem nadvozu prometna nesreča, ki jo je zakrivil avstrijski državljani Peter Weis iz Graza. Vozil je s hitrostjo preko 100 km/h. Vozilo je bilo brez zavor, ker mu je med vožnjo zavorno olje izteklo. Zaletel se je v dva fiata in jima prizadejal materialno škodo v znesku okoli 400.000 dinarjev. Na njegovem vozilu je bilo škode samo za okoli 10.000 din. Krivda: poškodovana zavora.

Dne 7. 10. 1965 ob 9.05 se je pripetila na cesti I/10 v Domžalah, križišče Taborke in Vodovodne ceste, hujša prometna nesreča, pri kateri je dobila hude telesne poškodbe 80-letna Marija Ocepek iz Brega pri Komendi. S kolesom je prečkala cesto, ne da bi se prej prepričala, če je prosta. Voznik osebnega

avtomobila, Ivan Sirše iz Velenja jo je zbil na pokrov motorja tako, da je padla skozi vetrobransko šipo v notranjost.

Dne 8. 10. 1965 ob 20.30 se je pripetila prometna nesreča v Trzinu na cesti I/10 pred gostilno »Na jezcu«. Tovornjak s prikolico je do smrti povozil pešca Ivana Marolta iz Trzina. Pešec je bil vinjen in skrajno nepreviden. Voznik tovornjaka je bil Tržačan in nesreče ni mogel preprečiti.

Omenili smo le nekaj primerov hujših nezgod. Skoraj vse pa imajo isti refren: krivda v večini primerov prehitra vožnja, neprevidnost oseb, ki prihajajo s stranskih ulic in cest in vse prepogosto tudi vinjenost.

ALI NAS BODO VEDNO POGOSTEJŠE NESREČE SPAMETOVALE?

BODIMO NA CESTI BOLJ PREVIDNI! NE IZSILJUJMO PREDNOSTI!

IZ DOBA

V Dobu in okolici je mnogo nerešenih važnih problemov, o katerih so že več let zaporedoma razpravljali na raznih sestankih, zborih volivcev itd., a se ne premaknejo z mrtve točke.

Ze več let je preteklo, odkar je Solski odbor zaprosil na občini za prepoved vožnje z motornimi vozili po pešnoti od šole za vasjo proti cerkvi. Predlansko jesen so postavili nekaj novih znakov, a na tej poti ne — z obljubo, da so znaki v izdelavi in da bodo v enem mesecu postavljeni. Minili sta dve leti, a nič.

V januarju letos so bile odstranjene vse cestne svetilke z obljubo, da bodo postavljene nove. Tudi tu smo ostali samo pri obljubi.

Občani so že večkrat protestirali proti neodgovornemu odvajanju gnojnice s pitališča telet Črnelo v potok, ki teče skozi Dob. Ukrenilo se ni ničesar. Izgleda, da je odgovornim prav malo mar, če je potok, katerega so nekdanj uporabljali za napajanje živine, pranje perila in celo za kuho, sedaj le še smrdeč odtok gnojnice in možno leglo različnih bolezn.

Prebivalstvo Trnna, Češenika in delno tudi Doba zelo trpi zaradi muh, ki jim je leglo pitališče telet, a jih ne uničujejo sistematično. V Turnšah morajo občani vse poletje ob najhujši vročini živeti pri zaprtih oknih in vratih. Cim jih odpro, je v stanovanju takoj na stolne muh.

Tudi regulacija Rače je nujen problem. Saj so celo poleti ob malo večjem dežju poplavljen bližnje njive in travniki, s čimer se dela velika škoda na posevkih, obenem pa grozi živini goveji metljaj.

Občani se upravičeno sprašujejo, ali se res ne da ničesar ukreniti, da se te nerednosti odpravijo. Ali res ni nikogar, ki bi z energično roko napravil red?

Vse ostaja le pri obljubah, ali pa se iščejo vsemogoči izgovori. Občani ne žele samo obljub, izgublajo zaupanje v uredbe, če za nekatere očitno ne veljajo (pitališče telet Črnelo!) in postajajo ravnodušni.

Prav bi bilo, da bi merodajni na občini in v pitališču telet Črnelo povedali, kako je z vsemi temi stvarmi.

Turistično društvo Domžale je letos že drugič nagradilo vse tiste, ki najbolj skrbijo za lepo zunanost svojih domov in njihove okolice, z avtobusnim izletom na Dolenjsko. Tokrat so si povabljeni ogledali Žuženberk, Novo mesto, kartuzijo Pleterje, simpozij v Kostanjevici, Dolenjske toplice in Taborško jamo. Na sliki vidimo del udeležencev tega uspelega izleta pred gostilno v Podbočju pri Kostanjevici, kjer je bilo zanje pripravljeno kosilo.

Zakaj še ni obrata družbene prehrane

Problematika okrog družbene prehrane na ožjem teritoriju Domžal se obravnava že več let. Drugod, npr. v Induplati, Papičnici, Združeni kemični industriji Domžale, Usnjarski šoli je to vprašanje že rešeno. Za same Domžale in vsa manjša podjetja pa je družbena prehrana še vedno eden perečih problemov, prav posebno za tiste, v katerih je zaposlenih mnogo samecev.

V glavnem je krivda, da takega skupnega obrata v Domžalah še nimamo, pomanjkanje denarnih sredstev, delno pa tudi to, da so se sredstva preveč drobila v manjše tovarniške menze in se je premalo delalo na ustanovitvi skupnega obrata družbene prehrane, ki bi zajemal tudi koristnike, ki nimajo možnosti hraniti se v tovarniških menzah, in to v obliki toplih malic, ali pa celodnevne prehrane. Vsi vemo, da danes do toplih malic skoraj ne morejo priti zaposleni v manjših podjetjih, vsa socialistična obrtna podjetja, nadalje uslužbenci občinske skupščine, otroci zaposlenih staršev, ki so izven otroškega vrtca in še mnogi drugi.

Krajevna skupnost Domžale in Socialistična zveza sta se skupno prizadevali rešiti te stvari tako, da je nekaj časa Krajevna skupnost Domžale vozila tople malice po vseh večjih in manjših podjetjih ter tudi ustanovah iz podjetja Emona v Zalogu. Ker pa ta hrana ni ustrezala, so jo pričeli delavci odklanjati, tako da je število obrokov padlo na tak minimum, da se iz ekonomskih razlogov in predrage vožnje ni več izplačal prevoz.

Tedaj je organizirala SZDL s Krajevno skupnostjo akcijo za pomoč pri gospodarskih organi-

zacijah za nabavo dveh kotlov na paro, katere je prevzela usnjarska šola pod obvezo, da bo njihov obrat družbene prehrane preskrboval vsa podjetja in ustanove s toplimi malicami in celodnevnimi obroki, kar tudi sedaj dejansko dela, toda tople malice morajo podjetja prevzemati sama, kar je za manjše obrate težko, še težje pa za ustanove. Torej tudi s to akcijo situacija ni v celoti rešena in je ureditev samo začasna.

Res je, da nekaj toplih malic, ca. 40 vsakodnevno kuha tudi Kavarna v Domžalah in katere so kvalitetne, nekaj pa restavracija Pri Pošti, ki pa po kvaliteti zaostajajo za tistimi v Kavarni, so pa zato cenejši. Seveda se pa moramo vprašati, kje je enakopravnost delavcev v tem pogledu, saj so cene toplim malicam v posameznih podjetjih različne. (Kavarna 150, restavracija 100, usnjarska šola 50, Melodija 50, dinarjev.)

Torej vidimo, da te tisti, ki ima možnost priti do toplega obroka v podjetju, mnogo na boljšem in tudi hrana je tam bolj kvalitetna kot pa vsi drugi, ki te možnosti nimajo.

Prav vsi organi od Občinske skupščine do SZDL in sindikata, kot tudi Krajevna skupnost Domžale pa se zavedajo, da je vse to, kar je bilo do sedaj storjenega za družbeno prehrano, le začasnega značaja in je prav zaradi tega v načrtih za izgradnjo novega komunalnega centra predvidena tudi moderna samopostrežna restavracija, ki bo nudila tople obroke v večji izbiri.

Kdaj pa bomo prišli do te restavracije, oziroma obrata družbene prehrane, pa je odvisno od višine razpoložljivih sredstev v ta namen.

Novice iz Preserij

LJUDSKO POSOJILO za obnovo Skopja je vpisalo v Preserjah skupno 14 oseb, pretežno obrtnikov. Zelo slabo so zastopani kmetje in zasebniki. Višina vpisanega zneska znaša 156.000 din.

V Preserjah so pričeli z graditvijo trgovskega lokala. Gradnja bo stala v srečnu naselja ter bo vsekakor močno ublažila pomanjkanje tovrstnega lokala v Preserjah. Dela na tem objektu so se v zadnjem času ustavila, zato smo se zanimali, kaj je temu vzrok. Mnogi so govorili, da primanjkuje cimenta, ker je do plošče oziroma za betoniranje plošče bodoče trgovine vse pripravljeno. Na merodajnem mestu so nam

odgovorili, da so pomanjkljivo izdelani gradbeni načrti ter je treba te pred nadaljevanjem del popraviti.

Čudna ugotovitev — ko grevendar za tipizirano zgradbo, kakršne imajo tudi drugod,

Gradbena dela vrši Gradbeno podjetje Domžale.

Okolica kolodvora v Preserjah (železniška postaja Jarše) je še vedno neurejena.

Zakaj?

Morda lastnik sedaj že odstraňuje barake na razkladalnem delu postaje ni dolžan pospraviti za seboj tistega, kar kvarti viden in izgled urejeno? Z malo dobre volje se da marsikaj urediti.

Turistično društvo Domžale sporoča:

Z gradnjo bifeja smo pričeli v jeseni leta 1962. Izvedbo del je prevzel zidarski mojster Miha Perne iz Trzina. Po pogodbi bi morala biti dela gotova do 30. septembra t. l. Zaradi pomanjkanja delavcev in gradbenega materiala pa se je gradnja zavlekla. Zidrska dela bodo sedaj izvršena do 15. 10. tega leta.

Pripominjamo, da je Turistično društvo v gradnjo do sedaj

vložilo 3 milijone dinarjev lastnih sredstev, katere smo izkoristili že do meseca aprila. Tako smo ostali brez finančnih sredstev, kar je vplivalo na nadaljnjo gradnjo. Kredit KB Domžale za katerega smo zaprosili, nam je bil odobren šele 3. 8. 1963, zato društvo ni moglo forsirati gradnjo. Sedaj so dela svet v teku in pričrani smo, da bo bife še v letošnjem letu pričel obratovati.

Javna tehtnica v Mengšu

Na vprašanje v zvezi z javno tehtnico v Mengšu smo prejeli dvoje odgovorov.

Stanovanjska skupnost Mengeš odgovarja takole:

V zvezi s člankom v vašem časopisu sporočamo, da je kritika o javni tehtnici upravičena. Kolikor nam je znano, je do napake pri tehtanju prišlo zato, ker oseba, ki je tehtala, ni bila strokovno poučena o ravnanju s tehtnico.

Komunalno gospodarstvo Mengeš pa je poslalo naslednje pojasnilo:

Dne 25. IX. 1963 je vaš časopis objavil prispevek Franca Podboršnika, v katerem je bilo govora o nepravilnosti, ki naj bi se dogajale na mengeški javni tehtnici. V želji, da bi razčistili, smo povabili prizadete. Ugotovili smo, da so se tisti dan, t. j. 8. VIII. 1963 dejansko dogajale nepravilnosti in da tehtnica ni pokazala prave teže. To pa ne zaradi tehtnice same, ki je v redu ampak zaradi nepazljivosti ali morda nagajivosti ljudi, ki so se drenjali ob njej. Tehtnica je nam-

reč avtomatična in zato zelo občutljiva, saj vpliva nanjo celo sprememba vremena, še posebej pa pesek, kamen ali kak podoben predmet, ki se zagozdi med robove. Zato se vsak dan pred pričetkom tehtanja mehanizem regulira. To kontrolo lahko uporabnik sam preizkusi, saj se nekateri, ki jo večkrat uporabljajo, za kontrolo stehajo. Nepravilnost pri tehtanju se takoj ugotovi tudi po tem, da se tehtnica ne umiri.

Omenjeni dan je Marija Gunna, ki je tehtala, na to še posebej opozarjala navzoče. Pozneje, ko so tehtali, dalje, pa so našli med robovi zagozden kamen.

Strinjamo se s piscem, ki ugotavlja nepravilno tehtanje, želimo pa opozoriti, da se to dagaja zaradi nepazljivosti ljudi samih, ki hote ali nehoče prispevijo k tej nepravilnosti. Ker tisti, ki tehta, ne more biti istočasno v tehtnici in na mostu, je dolžnost koristnikov, da so na to sami pozorni. Le tako bo tehtanje pravilno, ljudje pa zadovoljni.

Alžirski študentje v Domžalah

Na Srednji tehnični usnjarski šoli v Domžalah bo v prihodnjih dveh letih na praksi 18 alžirskih študentov, k' se bodo izšolali za usnjarske tehnike. Alžirski študentje so prišli v Jugoslavijo na podlagi tehničnega in znanstvenega sodelovanja, ki ga Jugoslavija nudi državam v razvoju. Celoten program študija je prilagojen konkretnim potrebam te mlade države, strokovni kader pa je pripravil tudi skripta, napisana v francoščini. Na prijateljskem srečanju s predstavniki Zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje in alžirskimi študenti je bilo poudarjeno, da je strokovna pomoč ki jo nudi Jugoslavija alžirskemu narodu, samo nadaljevanje prijateljskih vezi med Jugoslavijo in Alži-

rijo. Na tem posvetovanju se je razpravljalo tudi o tem, kako alžirske študente vključiti v naše športno in kulturno življenje, da bi tako čimprej in vsestransko spoznali našo stvarnost in oblike našega družbenega razvoja.

SOLA ZA STARŠE

Pri osnovni šoli v Dobu se je začela šola za starše. Skupno bo v zimskem času 8 predavanj. Prvo je bilo že po prvem roditeljskem sestanku, naslednja pa bodo 24. oktobra, 14. novembra in 12. decembra vsakič ob 19. uri v šoli.

Predavanja so zanimiva za vse starše, zato pričakujemo veliko udeležbo, posebno še, ker je vstopnina samo 50 din.

Domžalski taborniki republiški prvaki

Prvi koraki k temu uspehu segajo nazaj v leto 1959, ko je ekipa sedanjega republiškega prvaka začela tekmovali v taborniškem mnogoboju. Takoj smo vzljubili to tekmovalje in od takrat dalje vsako leto tekmovali v okrajni in republiški konkurenci. Spremljala pa nas je neverjetna smola, ker smo bili na okrajnih prvenstvih »večni« drugi, na republiških pa »večni« četrti. Čeprav to ni bil neuspeh, saj na vsakem tekmovalju nastopi 10 do 20 ekip, smo bili vendar malce razočarani, ker smo bili vedno dobro pripravljene.

Tako smo dočakali letošnjo pomlad in z njo tudi priprave za tekmovalje. Vadili smo res načrtno in vestno. Vsak dan smo vadili signaliziranje, postavljanje in podiranje šotora ter orientacijski tek in pri tem spoznali vse kotičke Šumberka. Tako pripravljene smo odšli na okrajno tekmovalje v taborniškem mnogoboju v Ribnico. Uspeh ni izostal in zasedli smo prvo mesto s 87,60 točkami od 90 možnih.

Ta uspeh pa nas ni uspaval, ampak samo spodbudil k še vestnejšemu treniranju za republiški mnogoboj, ki je bil v času od 25. do 28. VIII. v Tolminu. Dobesedno pretrenirani smo se odpravili 24. avgusta na pot s tihimi željami za čimboljšo uvrstitev.

Naslednjega dne se je zbralo na startu 10 ekip, prvo in drugo plasirani iz okrajnih prvenstev.

Košarkarski komentar Domžale tretje v slovenski republiški ligi

Košarkarji so zaključili s svojim tekmovaljem in se bodo preselili z asfaltnih igrišč v telovadnice, kjer bodo nadaljevali s svojim delom ter pričeli priprave za prihodnjo sezono. Ob zaključku sezone pogledimo, kakšni so bili uspehi naših predstavnikov in kaj bi bilo potrebno še popraviti. Uspeh, ki so ga dosegli domžalski košarkarji v letošnjem tekmovalju v najmočnejši republiški ligi, je vsekakor velik, če ne največji, odkar se v Domžalah igra košarka. Ekipa, ki je dosegla tretje mesto, je tako rekoč tri leta po vrsti tekmovala v vedno močnejši konkurenci in prišla iz podzveznega tekmovalja v elito slovenske košarke. Za ta podvig gre zaslug tako trenerju kot igralcem, ki so svoj prosti čas posvetili košarki. Mnogo je bilo vloženega truda, marsikdaj so bile nepravilnosti, znaki prenutrujenosti, vendar je vse to za nami in ostalo nam je tretje mesto, ki pa nam v bodoče nalaga veliko odgovornost.

Ekipa je v jesenskem delu zaigrala veliko bolje in to predvsem zaradi boljše igre v na-

Prva disciplina tekmovalja je bila signalizacija. Tu smo bili najboljše pripravljene, vendar je trema opravila svoje in zasedli smo drugo mesto.

Naslednja disciplina, postavljanje in podiranje šotora, pa je pomenila za nas skoraj polom. S popolnoma drugim tekmovalnim šotorom in pristranskimi sodniki smo pristali na 5. mestu.

Rešitev za nas je bil samo še orientacijski tek. Tu pa nismo pričakovali mnogo, ker so imeli primorski taborniki na tem področju že okrajno prvenstvo in so zelo dobro poznali teren. Naša pričakovanja so se uresničila in zasedli smo 4. mesto.

Čeprav nismo zmagali v nobeni od posameznih disciplin, pa smo vseeno zasedli 1. mesto, ker so druge ekipe, ki so bile nekje odlične, povsod drugod odpovedale. V skupnem seštevku točk smo za 1,1 točke premagali drugo plasirane tabornike iz Šempetra pri Novi Gorici. V zmagovalni ekipi so nastopili: Porenta Ljubo, Bakšič Tone, Jeretina Lado in Kralj Janez. Vodja in trener je bil Jarc Ivo.

Na istem tekmovalju so v ženski konkurenci uspešno tekmovala tudi domžalska dekleta in zasedle dobro 6. mesto.

Letošnja tekmovalna sezona je končana. Dosegli smo uspeh, a tega bo treba naslednje leto braniti. Upamo, da bomo tudi takrat uspešno zastopali Domžale na taborniških tekmoval-

padu. Izboljšati pa bo potrebno igro centrov, ki so v moderni košarki odločilen faktor za uspeh. Obramba je gotovo prešla preveč košov, saj ima negativno bilanco -10. Torej je tu tisto mesto, kateremu je potrebno dati poseben poudarek.

Se večjo skrb pa bo treba posvetiti naraščaju, pionirjem, katerim se v zadnjem času posveča odločno premalo pozornosti. Le vestno in sistematično delo z mladino je namreč prok za uspeh v prihodnosti.

»Šport«, ki ne sodi na igrišče

V povratnem srečanju mladinske lige, se je ekipa Domžal srečala z ekipo Svobode iz Ljubljane, na igrišču Svobode. Tekmo so naši mladinci dobili za 7 pik, vendar pa je bil za ključek tak, kakršni se le redko dogajajo na športnih igriščih. Po končani tekmi so bili mladi igralci Domžal fizično napadeni od domačih igralcev, ki se niso strinjali s porazom in so že med tekmo obljubljali Domžalčanom, da bodo tepeni.

Zmagovita ekipa domžalskih tabornikov.

Nogomet v naši komun

Nogometiši so še sredi največjih borb za točke in tekmovalje se odvija po predvideni poti. Po zadnjih rezultatih pa lahko sklepamo, da ekipe niso v stalni formi, saj igrajo zelo spremenljivo. Kako bi se sicer moglo zgoditi, da ekipa Domžal izgubi v Hrastniku s 6:0, takoj nato pa doma premaga zelo močno ekipo Ilirije z 2:0. Edina enajstorica, ki igra kolikor toliko zadovoljivo, je ekipa iz Jarš, ki je trenutno tudi v vodstvu v svoji skupini. Cudi nas, kaj se dogaja z nekdanjo zelo močno ekipo Mengša, ki v zadnjem času beleži tudi dvoštevilske poraze, saj je z Ilirijo iz Ljubljane izgubila 11:1. Tem, vsekakor zelo zgovornim rezultatom prav gotovo botrujejo vzroki, ki jih bo potrebno proučiti, se ob njih zamisliti in skušati odpraviti. Prav gotovo je eden od vzrokov pomanjka-

nje strokovnega kadra, na katerega se vsi najraje izgovarjamo, vendar pa je to le en del tistega bistvenega, kar se skriva v samih klubih, v samih klubskih upravah, ki vse preveč površno, enostransko, brez vsake perspektive vodijo politiko kluba.

Spomnimo se, da smo imeli nekdanje zelo močne ekipe, ki so tudi v slovenskem merilu nekaj pomenile. Kaj pa imamo sedaj? Res imamo več novih ekip predvsem na podeželju, dejstvo pa je, da so te ekipe kvalitetno, kot tudi množično daleč od kvalitetnega nogometa, in verjetno tudi brez perspektive za naprej. Čimprej bo potrebno napraviti analizo ter rešiti, kar se še rešiti da, potem pa začeti z načrtnim in resnim delom, kajti pogoji in kader za kvalitetnejši nogomet, kot ga imamo sedaj, so prav gotovo dani.

Šport v Moravčah

Odkar je letos moravska mladina uredila v Moravčah majhno športno igrišče, se nedeljo za nedeljo vrstijo športne prireditve. Kakor povsod, je tudi v Moravčah največ zanimanja za nogomet. Skoda le, da je igrišče zelo majhno, nepravilno in zato za nogomet tudi neprimerno. Pač pa v polni meri ustreza za košarko,

odbojko, rokomet in nekatere atletske panoge. Igrišča se v polni meri poslužuje tudi šolska mladina. Izvedla je že dva športna dneva ter tekmovalja med šolami Moravče-Peče-Vrhopolje.

Prostor za igrišče je idealen predvsem zato, ker je možno, da se razširi in uredi za vse športne panoge in bi tako dobile Moravče svoj lep športni center.

Moravska mladina se iskreno zahvaljuje kolektivu peskoko-pov »Termit« za izdatno pomoč pri urejanju tega igrišča.

TVD Partizan Moravče je tudi poslal v tečaj za telesno kulturo v Rovinju mladina in mladinko z namenom, da pomnoži vaditeljski kader.

Dopisujte v

»Občinski poročevalec«